

Тому перелік завдань, який можна реалізувати застосовуючи поліграф у рамках досудового слідства є достатньо широким і визначається він залежно від наявної слідчої ситуації, яка склалася відносно вчиненої події злочину та потреби кримінального судочинства.

Застосування поліграфа та отриманих за його допомоги результатів зовсім не означає їх перевагу над іншими доказами, зібраними в процесі досудового етапу відкритого кримінального провадження. Поліграфологічні інформаційні дані в сукупності з рештою ключових матеріалів слідства формують належну доказову базу конкретно вчиненого кримінального правопорушення та причетних до його події осіб. Своєчасність, законність, достовірність і об'єктивність використання отриманих даних, добутих за допомоги поліграфа, гарантує результативність і якість роботи як поліграфолога, так і в цілому органів досудового слідства та їх компетентних осіб у напрямі розслідуваного кримінального правопорушення.

Список використаних джерел

1. Сабуров А. С. Юридична психологія: Навчальний посібник для студентів юрид. визів і факультетів. Київ : ТП Пресс, 2003. 2008 с.

2. Мотлях О. І. Поліграфологія : підручник. Київ : Освіта України, 2022. 550 с.

3. Мотлях О. І. Поліграф: наукова природа походження, нормативно-правове регулювання та допустимі межі застосування : монографія. Київ : Освіта України, 2012. 394 с.

Налуцишин Віктор Володимирович,
професор кафедри кримінального права
та процесу Хмельницького університету
управління та права імені Леоніда Юзькова,
доктор юридичних наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України Указом Президента України №64/2022 від 24.02.2022 року в Україні запроваджено воєнний стан з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року терміном на 30 діб [1].

Указом Президента України № 259/2022 від 18.04.2022 продовжено термін дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 25 квітня 2022 року строком на 30 діб [2]. Зазначений Указ Президента України затверджено Законом України № 2212-ІХ від 21.04.2022.

Відповідно до ч. 1 ст. 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» у період воєнного стану не можуть бути припинені повноваження судів, органів прокуратури України, органів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування та органів, підрозділи яких здійснюють контррозвідувальну діяльність [3].

Отже, внаслідок військової агресії російської федерації проти України всі без винятку органи кримінальної юстиції опинилися перед викликом: забезпечити виконання завдань кримінального провадження у складних умовах воєнного стану, якими, згідно зі ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура [4].

01.05.2022 набрав чинності Закон України №2201-IX від 14.04.2022 «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану». Концептуальною нормою зазначеного закону є те, що зміст та форма кримінального провадження в умовах воєнного стану повинні відповідати загальним принципам кримінального провадження, зазначеним у частині першій статті 7, з урахуванням особливостей здійснення кримінального провадження, визначених розділом IX¹ КПК України [5].

Огляд місця події – є найбільш складною, важливою і невідкладною слідчою дією, метою якої є виявлення слідів події кримінального правопорушення, обставин його вчинення та встановлення особи злочинця. Відповідно до вимог ст. 237 КПК України огляд місця події проводить слідчий або прокурор. Невідкладність огляду місця події пояснюється необхідністю своєчасно і швидко отримати інформацію про обставини події з метою організації розшуку злочинця, розкриття та розслідування кримінального правопорушення. Ефективність огляду значною мірою залежить від додержання слідчим, прокурором спеціальних тактичних правил його проведення, використання необхідних сучасних науково - технічних засобів, належного процесуального оформлення як ходу огляду, так і отриманих результатів.

Важливою умовою результативного огляду місця події в умовах воєнного стану є оперативність реагування з моменту надходження сигналу про необхідність виїзду слідчо-оперативної групи (СОГ) до прибуття останньої на місце. Необхідність швидкого реагування викликана можливою зміною обстановки місця події, аж до повного знищення матеріальних слідів, через різні несприятливі природні фактори, обстріли з боку розташування воєнізованих формувань супротивника, збройних зіткнень.

Забезпечення збереження слідів до прибуття СОГ на місце події повинно здійснюватися відповідною групою з представників правоохоронних органів та воєнізованих формувань, які створюють надійні умови для безпеки групи у районі передбачуваного огляду.

При виїзді на місце огляду СОГ має бути оснащена спеціалізованою слідчою валізою.

Важливе значення має одяг слідчого та інших учасників огляду: вони мають бути одягнені відповідно до погодних умов, щоб мати можливість тривалий час не просто перебувати на місці події, а вирішувати поставлені завдання.

При роботі на великих площах та багатоповерхових будинках важливо мати зв'язок між учасниками огляду.

В разі присутності на місці огляду представників органу дізнання, важливим фактором є пошук очевидців та свідків, яких необхідно опитати у найкоротші терміни. Це зумовлено тим, що громадянське населення у перші години конфлікту намагається залишити небезпечну територію, а військовослужбовці можуть бути передислоковані разом зі своїми підрозділами, що спричинить втрату цінних відомостей.

Весь хід слідчої дії доцільно фіксувати за допомогою фото та відеозапису, для подальшого аналізу в «спокійній обстановці». Процесуальні документи варто заповнювати негайно після прибуття на місце події, описувати все необхідно максимально детально і досить докладно, тому що у разі обстрілу може виникнути потреба в найкоротші терміни залишити місце огляду.

Доцільним у таких випадках є використання безпілотних літальних апаратів (дронів-квадрокоптерів), основним призначенням яких є огляд місцевості з метою виявлення воєнізованих груп, огляд окремих ділянок місцевості потенційно небезпечних для безпосереднього огляду учасниками СОГ, спостереження за навколишнім оточенням у місці огляду. Дані літальні апарати слід обладнати оптичними пристроями відео- та звукозапису, здатними передавати інформацію в умовах темного часу доби (активні та пасивні засоби нічного бачення), несприятливих погодних умов (тепловізори)

тощо. Результати отриманого відеозапису можуть бути використані як фактичні дані, які будуть мати доказове значення, а також як орієнтовну інформацію, для подальшого планування та організації розслідування.

Резюмуємо, що огляд місця події у період воєнного стану слід зарахувати до слідчих дій з підвищеним ризиком. Під час проведення огляду необхідно забезпечувати насамперед безпеку всіх членів групи, а також збір та аналіз слідової інформації з метою повного, ефективного та швидкого розкриття кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24 лют. 2022 р № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

2. Про продовження строку дії воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 18 квіт. 2022 р. № 259/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2592022-42237>.

3. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

5. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану : Закон України від 14 квіт. 2022 р. № 2201-IX. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/T222201?a№=1>.

Новик Віталій Алікович,

начальник структурного підрозділу
Управління оперативного забезпечення
розслідування кримінальних
правопорушень, учинених службовими
особами, Головного оперативного
управління Державного бюро розслідувань

ОХОРОНА ЛІСОВОГО ФОНДУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ

В основі реалізації державної екологічної політики України покладено збереження довкілля, що потребує від держави вжиття термінових заходів[1]. Особливого значення така діяльність набуває в умовах збройної агресії рф.

За оцінкою спеціалістів 13,2 млрд. гривень – приблизна сума збитків лісової галузі України внаслідок вторгнення рф [2]. У лісництвах, які перебували на окупованій території, знищені будівлі